

Deviatnik – 17.2.2019

Život na hrane

Milost' Ježiša Krista nech je s vaším duchom.

Kazateľ 7:15-18 „Všetko to som videl za svojho múdreho života: jestvuje spravodlivý, ktorý hynie vo svojej spravodlivosti a bezbožný, ktorý dlho žije vo svojej nešľachetnosti. Nebuď príliš spravodlivý a netvár sa príliš múdro. Prečo máš vyjsť navnivoč? Nepočítaj si príliš bezbožne a nebuď bláznom. Prečože máš predčasne zomrieť? Dobré je, ak sa držíš jedného, ale ani druhého sa nespúšťaš. Lebo kto sa bojí Boha, ten ujde tomu všetkému“.

Na prvé počutie sa nám, ktorí trochu poznáme Ježišove výroky, tento text do Biblie nehodí. Je tu totiž na prvý pohľad protirečenie voči Ježišovým slovám: „nemôžete slúžiť dvom pánom“ alebo „keby si bol horúci alebo studený, ale takto, keď si vlažný, vyplujem ťa z úst“. **Pán Ježiš teda radí, aby sme si vybrali dobro alebo zlo, ale nebalansovali na hranici medzi nimi, podľa toho, ako sa nám to hodí.** A tu zrazu čítame u Kazateľa: nie je dobré byť príliš dobrý ani príliš zlý, najlepšie je ísť niekde uprostred. **Naozaj nás starozmluvný pisateľ učí ísť po zlatej strednej ceste, ignorujúc Ježišove slová iba o dvoch cestách – do života a do zatratenia?** Keby sme nepoznali Kazateľa a jeho prístup k životu, mohlo by sa stať, že by sme tieto slová nepochopili alebo že by sme si ich zle vysvetlili. Tak sa spolu poďme pozrieť, ako teda chápať tento biblický text.

Kazateľ je kniha, ktorá je typická hľadaním zmyslu života – v jedle, ženách, prestíži, práci, v zábave... Lenže Kazateľ zakaždým skonštatuje: **tu zmysel života nie je, všetko je pominuteľné, márne.** Robí tak napr. na základe **porovnania spravodlivého a nespravodlivého človeka.** Ten spravodlivý žije najlepšie ako vie, je zodpovedný, dobrý a láskavý a predsa končí neocenený, opustený, zomiera skôr akoby si mohol užiť plody svojej práce. Ten bezbožný si žije ako chce, bez poslušnosti voči Pánu Bohu, bez lásky a starostlivosti o blížneho a predsa si vo svojej neviazanosti smie užiť dlhý pozemský život. **Ani tu nie je spravodlivosť a normálny človek si položí otázku: načo je vôbec dobré byť dobrým, keď sa zlým darí lepšie? Túto otázku si kladie aj celá kniha Jób. Ak teda nie je ani v spravodlivosti a dobrote zmysel život, ako teda naplniť svoju pozemskú púť zmyslom a postaviť ju na vyšší level?**

Kazateľ v tomto biblickom texte teda hovorí, že **život na hrane nie je správny. Že žiť iba dobre alebo iba zle nie je správne.** Pretože spravodlivosť nás neochráni pred nešťastím, problémami a skúškami a zase bezbožnosti sa na tomto svete darí a ľudia, ktorí neveria a žijú si po svojom sa veľakrát majú oveľa lepšie ako spravodliví a dobrí. Lenže pozor: netreba brať Kazateľove

slová doslovne: to by znamenalo, že vôbec nezáleží na tom, akí sme a či veríme alebo nie. Kazateľ skôr v týchto slovách myslí na extrém, ktorý vychádza zo samospravodlivosti a pýchy. Akoby hovoril: *milí moji, život je pominuteľný a nestály a človek môže byť rád, ak v ňom nájde nejaký zmysel, ale pozor, aby ste na tejto ceste nežili na hrane: byť nadmieru spravodlivý či nadmieru múdry je mojím varovaním pred samospravodlivosťou a premúdrelosťou. Ale aj bezbožnosť je zlá, pretože nás tiež učí byť sebe bohmi, robí nás pyšnými a učí nás, že nepotrebujeme ani Pána Boha a často ani človeka. Oba extrémny, oba hraničné spôsoby života sú zlé, pretože sú výrazom pýchy.*

S tým by už súhlasil aj Pán Ježiš. On sám nemal rád farizejov a zákonníkov, ktorí žili podľa zákona v jeho extrémnej podobe a to ich oprávňovala povyšovať sa nad ostatných, byť viac ako Boh. Poznáme to aj z príbehu o farizejovi a publikánovi v chráme, ktorý sme počuli ako spievané evanjelium. Lenže platí aj to, že byť bezbožným je tiež zlé, preto prišiel Ján Krstiteľ a neskôr Pán Ježiš, aby volal ľudí k pokániu a k zmene myslenia.

Či už jeden alebo druhý postoj – či už dobro alebo zlo – v nás môžu vyvolávať pocit dokonalosti, beztretnosti, príkladnosti. Iste poznáte ľudí (možno nimi aj my sme), ktorí nedajú dopustiť na svoju dobrotu. A určite poznáte ľudí (možno nimi aj my sme), ktorí sa chvália svojou bezbožnosťou a neláskou. Obidva extrémny opisujú človeka, ktorý si o sebe myslí viac, než sa patrí, čaká od seba viac, než smie, uznáva seba viac, ako je dobré. Takýto človek má o sebe takú vysokú mienku, že žije akoby nebol ničím obmedzený, akoby smrť nemala ani prísť, akoby Boh bol iba sluhom, nie Pánom.

V tomto veku viny a smrti však potrebuje človek poznať svoju obmedzenosť a nedostatočnosť. *Ak si niekto nedokáže priznať, že nie je vôbec dokonalý, jeho domýšľavosť ho vedie k tomu, že chce príliš veľa a priznáva si príliš veľa. Teda žiada pre seba viac a myslí si, že vydáva viac ako ostatní.* Poznáme to, keď si o sebe myslíme, že si zaslúžime viac ako ostatní, že Boh môže byť rád, že Mu slúžime, že všetci ľudia nás musia mať radi, keď sa sústredíme na seba a tak žijeme, akoby sme my boli pánmi a všetci ostatní služobníci. Alebo: keď vo svojej pýche nevidíme svoje hriechy, žijeme si svoj život bez ohľadu na blížnych či Boha, chválime sa svojim zlom, vysmievame sa Ježišovi a tvárime sa ako majstri sveta, ktorí si zaslúžia obdiv okolia. Ani jedno ani druhé nie je správne.

Preto Kazateľ pripomína, že **ochranou pred akýmkoľvek životom na hrane, ktorý budí v človeku pýchu, je život v báni pred Hospodinom.** Ak si uvedomíme, že nad sebou máme Pána, že sme zodpovední za svoj život, že raz budeme vydávať ovocie pozemského putovania a že raz bude naše konanie

posúdené dokonalým Bohom, nemôže nás to viesť k pýche v dobrom ani v zlom. Ak rešpektujeme, že sme hriešnici, ktorí sú zachránení iba milosťou, potom **sa síce snažíme žiť dobre, ale nie pyšne. Svoje zlo si uvedomujeme, ale nie sme bezbožní.** Duch svätý v nás, nás vedie ku pokore, ktorá si pripomína, že hriech je realitou ľudského života – preto nie sme dokonalo dobrí, ale realitou je aj Božia láska – preto nie sme ani dokonalo zlí. To všetko nás vedie k pokore pred Bohom, pred ľuďmi, ku pokore aj v nazeraní na svoj život.

Dnes sa pokora nenosí, dnes sme vyzývaní k tomu, aby sme boli pyšní. Áno, môžeme byť, ak chceme. Len nezabúdajme, že ***pýcha predchádza pád a že Boh sa pyšným protiví, no pokorným dáva milosť.*** A tiež nezabúdajme, že ***raz každá pýcha bude zlomená, a každé koleno pokľakne pred jediným Pánom*** – Ježišom Kristom a uzná Jeho jedinečnosť a dokonalú vládu. Kiežby sme už dnes pochopili, aké je dôležité byť pokornými, aby nás Pán Boh časom povýšil. Amen.